

Notitie inzameling Oud papier en karton

'BELEID INZAMELING VAN OUD PAPIER EN KARTON
DOOR VERENIGINGEN EN SCHOLEN'

Inhoud

Inleiding	2
Huidige situatie	3
Overleg verenigingen	4
Opbrengsten versus kosten	5
Continuering inzameling OPK verenigingen/scholen	6
Opties uitvoering motie	7
Conclusie en voorstel	8

Inleiding

Tijdens de behandeling en vaststelling van de Perspectiefnota 2022 incl. eerste Programmajournaal 2021 op 6 juli 2021 is door de fractie van Lokaal Dinkelland een motie ingediend met als onderwerp: "Oud papier inzamelen". Deze motie is met 18 stemmen voor en 1 stem tegen door de raad aangenomen.

In de motie worden de volgende overwegingen weergegeven, namelijk dat:

- Binnen de gemeenschap vele tonnen Oud papier en karton, hierna te noemen OPK, worden ingezameld;
- Deze inzameling gebeurt door vrijwilligers;
- Dat de prijzen sterk schommelen, waardoor de kosten soms hoger zijn dan de baten;
- De gemeente de verenigingen een garantieprijs biedt, welke soms ontoereikend is;
- Sommige verenigingen twijfelen of ze nog doorgaan met inzamelen;
- De inzameling de gemeente een forse besparing oplevert op de totale afvalkosten;
- De inwoners daar ook van mee profiteren door een lagere afvalstoffenheffing;
- De voorziening afval in een paar jaar is geslonken van ongeveer 1 miljoen naar minder dan 4 ton;

Uitgesproken wordt:

- het belangrijk te vinden dat het OPK blijft worden ingezameld door verenigingen en scholen en zij hiermee wat inkomsten genereren;
- het belangrijk te vinden dat het oud papier niet in het restafval terecht komt;

Het college wordt dan ook opgedragen om:

- beleid te ontwikkelen dat is gebaseerd op continuering van OPK inzameling door verenigingen en scholen, waarbij het lonend blijft voor de inzamelaars en de gemeente;
- Dit beleid uiterlijk in het eerste kwartaal van 2022 aan de raad voor te leggen.

Aan de hand van deze notitie wordt een beleidsvoorstel uitgewerkt.

Huidige situatie

Op basis van de Wet milieubeheer is de gemeente verantwoordelijk voor de inzameling van het huishoudelijk afval, waaronder Oud papier en karton. In dat kader heeft er in Twents verband telkens een aanbesteding plaatsgevonden, waarbij Twence de aanbestedende partij is. Op deze wijze zijn wij op dit moment aan Remondis verbonden. Zij zorgen voor de afvoer en verwerking van het ingezamelde OPK. Vermeldingswaardig is dat de marktprijs voor OPK, mede door Corona, sterk conjunctuurgevoelig is.

Wijze van inzamelen OPK

Voor de inzameling van OPK kan de gemeente kiezen uit meerdere inzameloptyes, zoals:

1. huis-aan-huis met een papiercontainer;
2. per kern een verzamellocatie aanwijzen waar één keer per maand met inzet van de medewerkers van de Stichting Participatie Noaberkracht papier wordt ingenomen;
3. de inzameling laten verzorgen door verenigingen en scholen met de inzet van vrijwilligers al dan niet met een permanente locatie voor de containers.

Om zo min mogelijk kosten te maken en de afvalstoffenheffing voor de huishoudens zo laag mogelijk te houden heeft de gemeente Dinkelland lang geleden al gekozen voor optie 3. De opbrengsten van het ingezamelde OPK worden na aftrek van de containerkosten rechtstreeks uitbetaald aan de verenigingen en scholen. De gemeente heeft al die jaren een garantieprijs gegarandeerd van € 60 per ton. Alleen in 2020 heeft de gemeente door de hogere containerkosten en de lage marktprijs oud papier de garantieprijs ook daadwerkelijk uitbetaald. Kosten € 50.000, welke ten laste van de Voorziening Afval zijn gebracht. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de opbrengsten, containerkosten en de uitbetalingen aan de verenigingen en scholen over de periode 2016-2020.

Jaar	Ingezameld OPK	Opbrengsten	Containerkosten ¹	Uitbetalingen verenigingen/scholen
2020	1.867,23 ton	€ 112.537,80	€ 64.431,22	€ 48.106,58
2019	1.828,67 ton	€ 118.949,42	€ 54.267,75	€ 64.681,67
2018	1.759,88 ton	€ 131.689,31	€ 51.438,75	€ 80.250,56
2017	1.899,41 ton	€ 213.426,77	€ 50.374,50	€ 163.052,27
2016	1.819,95 ton	€ 129.024,00	€ 45.644,50	€ 83.379,50

¹ De containerkosten bedroegen over de periode 2016-2019 € 118,25 per container. Vanaf 2020 € 137,38. Telkens zonder indexering. Op basis van aanbestedingen in 2012 en 2019.

Overleg verenigingen

Begin 2020 heeft er een aantal keren overleg plaatsgevonden met de verenigingen en scholen om uitleg te geven over het nieuwe contract met Remondis en de mogelijke gevolgen voor hen in verband met hogere containerkosten en een lagere marktprijs OPK. Ondanks de gemeentelijke garantstelling gaven een aantal van hen aan dat het zich nauwelijks meer loont om het OPK in hun kern nog in te zamelen.

Dat was reden om begin 2020 ook voor de andere twee opties een globale kosten raming te maken.

- Optie 1, het huis-aan-huis ophalen van het OPK met een 240 liter container zou na verrekening van de opbrengst OPK een verhoging van het vastrecht van € 11 per aansluiting betekenen.
- Optie 2 om per kern een verzamellocatie aanwijzen waar één keer per maand met inzet van de medewerkers van de Stichting Participatie Noaberkracht papier wordt ingenomen zou na verrekening van de opbrengst OPK een verhoging van het vastrecht van € 3 per aansluiting betekenen.

Het laten inzamelen van het OPK door de verenigingen en scholen heeft dan ook de voorkeur met de reeds afgegeven garantstelling van € 60 per ton. Met een gunstige marktprijs OPK verloopt dit voor de gemeente kostenneutraal.

Opbrengsten versus kosten

Kosten

Op 1 januari 2020 liep het toenmalige contract, periode 2013-2019, af. In dat contract zijn over de gehele periode de containerkosten vastgesteld op € 118,25 per container, zonder indexering. In 2019 heeft dan ook in Twents verband een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. Remondis was destijds de enige inschrijver, waarna aan hen de inzameling is gegund. Op basis van die inschrijving zijn de containerkosten vastgesteld op € 137,38 per container, wederom zonder indexering. Het nieuwe contract kent een looptijd van 3 jaar tot en met 31 december 2022, waarna nog 2 maal met 2 optiejaren verlengd kan worden.

Indien bij de contracten wel een indexering was opgenomen voor de containerkosten dan zouden die kosten jaarlijks met 2% verhoogd moeten worden. Dat zou in 2019 hebben geleid tot kosten per container van € 135,83. In dat opzicht zijn de kosten voor elke container van € 137,38 vanaf 2020, zonder indexering, reëel te noemen.

Opbrengsten

De opbrengsten van het ingezamelde OPK is sterk afhankelijk van de maandelijkse fluctuaties in de OPK markt. Hierop heeft de gemeente geen invloed. Dat moge ook blijken uit de gemiddelde opbrengst c.q. uitbetaling per jaar van resp., 2016 € 71 per ton, 2017 € 112 per ton, 2018 € 75 per ton, 2019 € 65 per ton en 2020 € 60 per ton (garantieprijs).

Vergelijk Twentse gemeenten

De gemeente Dinkelland kent in Twents verband een unieke situatie waarin de volledige opbrengst van het ingezamelde OPK na aftrek containerkosten rechtstreeks aan de verenigingen en scholen wordt uitbetaald. Bovendien hebben wij met de verenigingen en scholen een garantieprijs afgesproken van € 60 per ton. Er zijn Twentse gemeenten die een lagere garantieprijs hanteren maar ook gemeenten die geen garantieprijs kennen. Er zijn ook gemeenten die een deel van de opbrengst achterhouden om de schommelingen in de marktprijs OPK op te vangen. Alleen de gemeente Tubbergen kent dezelfde systematiek.

Continuering inzameling OPK verenigingen/scholen

In de motie van de raad wordt het college opgeroepen beleid te ontwikkelen dat is gebaseerd op continuering van OPK inzameling door verenigingen en scholen, waarbij het lonend blijft voor de inzamelaars en de gemeente.

In de eerder gevoerde gesprekken met de verenigingen en scholen is door hen ook al voorgesteld om de gemeente de containerkosten voor haar rekening te laten nemen. Daarover hebben wij aangegeven dat de gemiddelde containerkosten over de periode 2016-2020 ruim € 53.000 bedroegen. Deze kosten zouden dan verwerkt moet worden in het vastrecht dat elk huishouden jaarlijks betaald. Dat zou een verhoging betekenen van € 5 per huishouden. Op basis van de containerkosten over 2020 zelfs met ruim € 6 per huishouden. Een dergelijke verhoging past niet in het uitgangspunt van de raad om de lasten voor de inwoners inclusief afvalstoffenheffing zo laag mogelijk te houden. Om die reden is er destijds aan de verenigingen en scholen aangegeven dat de gemeente blijft vasthouden aan een vergoeding van het OPK, met garantiestelling, na aftrek containerkosten.

Wel hebben we in de genoemde gesprekken aangegeven dat wij in de Dinkelland Visie en op de website van de gemeente artikelen zullen plaatsen om vervuiling van het OPK zoveel mogelijk tegen te gaan. In het kader van het project #Terugwinnaars wordt hier volop aandacht aan besteed.

Daarnaast hebben wij de verenigingen en scholen geadviseerd om door een plaatselijke loonwerker het ingezamelde papier zoveel mogelijk aan te laten drukken om op die manier zoveel mogelijk gewicht in de container te krijgen.

Uiteraard kan het voorkomen dat een vereniging of school gaat aangegeven dat ze niet langer het OPK in hun kern willen inzamelen. Indien dat het geval is zullen we in de Dinkelland Visie een oproep plaatsen om andere verenigingen en scholen te vragen om de inzameling over te nemen. Een praktijkvoorbeeld is Ootmarsum. De schaatsclub Ootmarsum heeft begin 2021 aangegeven dat zij vanwege het gebrek aan vrijwilligers zouden stoppen met de inzameling. Door een oproep van de schaatsclub in Op en rond Ootmarsum hebben zich meerdere nieuwe kandidaten gemeld. Dat heeft er in geresulteerd dat KV De Brink samen met de CV de Othmarridders de inzameling van OPK heeft overgenomen.

Mochten zich in de bewuste kern geen nieuwe kandidaten melden die de inzameling zouden willen overnemen, dan zullen we met de inzet van medewerkers van de Stichting Participatie Noaberkracht zelf de inzameling ter hand nemen. De opbrengst van het ingezamelde papier en de containerkosten zijn dan ook voor de gemeente.

Opties uitvoering motie

Uitgangspunt is en blijft dat de inzameling van OPK verzorgd blijft worden door de verenigingen c.q. scholen. Om uitvoering te geven aan de motie van de raad zijn er een drietal opties mogelijk, namelijk:

1. De gemeente neemt de containerkosten of een deel daarvan voor haar rekening;
2. De gemeente verstrekt aan elke vereniging of school een bijdrage voor het laten aandrukken van het OPK in de containers;
3. De huidige regeling voor de uitbetaling OPK na aftrek containerkosten blijft ongewijzigd.

Uitwerking opties

- Optie 1. Indien de gemeente de containerkosten voor haar rekening zou nemen zou dat op basis van de kosten over 2020, zijnde € 64.431,22 een verhoging betekenen van ruim € 6 per huishouden. Aangezien de raad als uitgangspunt heeft om de lasten voor de burgers zo laag mogelijk te houden, wordt deze optie niet geadviseerd.
- Optie 2. Overwogen zou kunnen worden om alle verenigingen en scholen een bijdrage te geven van € 20 per container tot een maximum bedrag van € 750 per vereniging of school voor het door een loonwerker laten aandrukken van het OPK in de containers. Dat zou een kostenpost betekenen van ± € 10.000 op jaarbasis, ten laste te brengen van de Voorziening Afval. Gelet op de huidige marktprijs oud papier en karton ligt deze optie niet voor de hand.
- Optie 3. Overwogen zou kunnen worden om de huidige regeling, waarbij de containerkosten verrekend worden met de opbrengsten gehandhaafd blijft. Uiteraard met de afgesproken garantstelling van € 60 per ton.

Conclusie en voorstel

Alles overwegende wordt voorgesteld om:

1. de inzameling van het oud papier en karton door de verenigingen en scholen te continueren;
2. de opbrengst OPK na aftrek van de containerkosten uit te betalen aan de verenigingen/scholen;
3. een garantieprijs te blijven bieden van € 60 per ton.